

Příloha 7: Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Fakulta sportovních studií MU
Habilitační obor Kinantropologie

Uchazeč PaedDr. Emanuel Hurych, Ph.D.
Pracoviště Vysoká škola polytechnická Jihlava
Habilitační práce Sekularizovaná spiritualita pohybu v kontextu filosofické kinantropologie

Oponent prof. PhDr. Josef Oborný, PhD.
Pracoviště FTVŠ UK, Bratislava

Text posudku¹ (rozsah dle zvážení oponenta)

Poznámky k štruktúre práce

Celá habilitačná práca má, bez akýchkoľvek pochyb, logicky skĺbenú štruktúru, hľadiska formy aj obsahu, z hľadiska postupu od známeho k neznámemu, z hľadiska postupu od komentovaných myšlienok iných autorov k originálnym myšlienkam samotného habilitanta. V niektorých pasážach však ide Dr. Hurych za rámec „Sekularizovanej spirituality pohybu ...“, najmä v časti 1.1 *Pozitivismus v súčasnej vede* ... Ale aj tu nachádzame prinajmenšom veľmi zaujímavé myšlienky, ako „nosiče“ kritických pohľadov autora na pozitivismus a scientizmus v súčasnej vede o športe, ale nielen v tomto odvetví vedy.

Kapitola 2.2.1 (teória hier) ide nad rámec obsahového zamerania práce, hlavne s. 74-78; autor to sám priznal vo výroku, že táto téma „není príjímým predmetom nášeho zájmu (78). Avšak ekologický odkaz na teóriu hier na s. 145 je namieste a vysvetľuje jej zaradenie do práce, preukazuje logiku a kontinuitu celého textu práce.

Postoje oponenta k zásadným obsahovým problémom habilitačnej práce

Zrejme najdôležitejším vedeckým problémom celej habilitačnej práce je problém „definície“ spirituality (presnejšie sekularizovanej spirituality). Dr. Hurych na viacerých miestach vysvetlil, v čom je jeho poňatie sekularizované, ale nie dostatočne vysvetlil (myslíme tým koncentrovane a na jednom mieste) samotné substantívum – spiritualitu. Výrok „model spirituality, ktorý zde predstavujeme, je založen především na hledání harmonie“ (38) iba napovedá, ako treba problém vidieť, ale použitý pojem „harmónia“ problém spirituality opäť a v inom zmysle komplikuje. Veľa sa dozvieme aj z definovania spirituality prostredníctvom

¹ Úvodná poznámka oponenta: prosím, aby moje kritické slová neboli pochopené ako „bohorovné poučovanie recenzentů“ (20).

protikladov tohto fenoménu (napríklad prostredníctvom okultizmu a ezoterizmu). Explicitne sa dočítame o Hurychovu modeli spirituality aj na s. 121 (odpoveď na volanie iného, empatia, cieľavedomé smerovanie a zodpovednosť voči sebe samému).

Samozrejme, doslovná a doslova exaktná definícia spirituality pohybu nie je ani možná², ide o ľudský a na historických a kultúrnych pomeroch závislý fenomén. Preto súhlasíme s Dr. Hurychem, že nie je „jednoduché udržet nutnou míru sémantické přesnosti“ při „konceptní práci na vytvoření moderního modelu spirituality pohybu sportu (66). Ak by však bola spiritualita skutočne non kognitívnym javom, „plovoucím (88)“ pojmem, nemalo by takmer zmysel hľadať jej definíciu (84) a formuláciu.

V práci (ako keby) až do s. 93 absentuje ako vedecký problém a pojem šport, respektíve športová forma pohybu. Kvalitu predchádzajúceho textu to však „nepoškodilo“. Túto kriticky komentovanú skutočnosť autor habilitačného spisu „napravuje“ predovšetkým v podkapitole 3.3 (*Běžci...*), s obsahom ktorej sa ako oponent plne stotožňujem a nemám k jej myšlienkam žiadny dialogický postoj a námietky.

Porovnávanie pútnika a turistu vychádza, podľa nášho vnímania textu habilitačnej práce, z „masového“ a davového človeka, ale vieme, že turista i pútnik môžu byť solitéri, jeden s inklináciou k religióznemu *genius loci*, iný s inklináciou k spirituálnemu vnímaniu prírody alebo iného turistického miesta.

Určitý odklon habilitačnej práce od spirituality športového pohybu poznamenal aj kapitoly 3.1.1 a 3.1.2 (*„poutníci“*). Text týchto kapitol je však zaujímavý aj zmysluplný voči celku práce. Prejavuje sa to napríklad v následných úvahách o pútnikovi a turistovi, o ceste a cieľoch. K tejto téme – pútnik, posol – môžeme odporučiť titul Thor Gotaas *Dejiny behania*, Bratislava, Premedia Group s.r.o., 2013, ISBN 978-80-8159-027-6. Odkaz na knihu je relevantný predovšetkým pre text na s. 123.³

Z osobného hľadiska aj s vedecky vecného stanoviska oceňujeme podkapitoly o spiritualite behu. Predovšetkým si vážime akcent, ktorý Dr. Hurych položil na beh ako na mentálnu aktivitu (131, 150). Ale, podotýkame, k tomuto významovému aspektu behu človek postupne dozrieva, vždy je však iba na ceste k nemu. Preto mladým ľuďom treba vysvetľovať spirituálny rozmer behu ako oslobodzujúci produkt ich vlastnej trpezlivosti a túžby.

² „... lidskou spiritualitu nelze spoutat a zavřít do jasné a stručné definice, natož ji pasovat do role vědeckého paradigmatu (Hurych 2014, habilitačná práca, 153)“.

³ Legenda o poslovi, ktorý zvestoval víťazstvo gréckeho vojska nad Peršanmi v bitke pri Marathone ((490 p. n. l.).

V reakcii na filmy, v ktorých sa dehonestuje „mysl pôvodného príbehu“ a „poselství pôvodních mýtů“ starých národov a kultúr použil autor práce pojem „rekreačně nezávislý okultismus“ (39, 42). Tento pojem vyvoláva v oponentovi dojem žurnalistické terminológie.

Koncepcia spirituality pohybu autora habilitačnej práce je „šitá na míru“ športovcom bez hendikepu. Ak by však vyzerala spiritualita športového pohybu, napríklad u zrakovo alebo sluchovo hendikepovaných (paralympijských) športovcov? To je otázka, ktorú niektoré úvahy práce nepriamo evokujú. Máme osobnú skúsenosť so zrakovo postihnutým mladým bežcom, ktorý absolvuje maratónsky beh spolu s vodičom. Na prvý pohľad badať silnejší prežitok z behu práve na vodičovi ako na samotnej „hlavnej“ postave bežeckej dvojice. Rovnako silné prežitky zo stretnutia tejto dvojice na trati majú vnímaví diváci.

K formálnej stránke habilitačnej práce

Text celej práce je veľmi „čtivý“, je kultivovaný, ale vôbec nie vyumelkovaný. V práci nachádzame aj také pasáže, pri ktorých oponent zabúda na svoju prácu a venuje sa spontánne čítaniu textu. Poznámky pod čiarou sú veľmi dobrým až perfektným sprievodcom v pochopení niektorých problémov celej habilitačnej práce.

Formuláciu myšlienky o hľadaní modelu, ktorý sa najviac blíži „námi hľadanému sekularizovanému pojetí spirituality (69)“ považujeme síce za intelektuálne presilenú, ale aj „vtipnú“ (hľadaný hľadá hľadané).

Osobne akceptujeme literárne prvky aj vo vedeckej práci, v tomto prípade napríklad verše Rudyarda Kiplinga, Georga Trakla (141) a iných básnikov, alebo texty piesní (napríklad Jiří Wabi Ryvola, 115), ale sme si vedomí toho, že nie všetci sú stúpenkami rovnakého názoru ako oponent. V nadväznosti na uvedené sa však nedomnívame, že v tejto habilitačnej práci so zreteľom na jej obsahové zameranie sú bez výhrad opodstatnené niektoré literárne a umenovedné analytické pasáže (napr. 140-145) fundované interpretáciou M. Heideggera⁴.

Drobné formulačné chyby⁵: „Psaní pro psaní je dnes skutečně aktuálním problémem mnoha autorů, na něž kladený ultimativní nároky (nejčastěji v kvantifikované podobě (19).“; ... v projevech inteligenci (70); poutníka od turisty neodličuje (112); přec (před?, 116); nesprávne umiestnené číslo poznámky 138 (146); bolet (150).

V Seznamu literatury nie je zaradený autor P. Uspenskij (2006), napriek tomu, že v texte je na autora odkaz (34, 35).

⁴Pre ilustráciu citujeme (výbornú) myšlienku autora habilitačnej práce: „Nemůže být každý z nás Martinem Heideggerem, takový vyjímečný duch se rodí jednou za mnoho let, ale každý z nás má možnost vnímat poezii zcela po svém a vdechnout ji svůj vlastní život (142)“.

⁵ Uvádžam tieto nedopatrenia len z toho dôvodu, aby som podčiarkol formálnu precíznosť celej práce.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. Je všeobecně známo, že mnohé mimoeurópske kultúry, napríklad v Keni, vyznávajú svojské formy spirituality. O bežeckých kvalitách Keňanov netreba zoširoka hovoriť. V daných súvislostiach sa obraciame na autora habilitačnej práce s otázkou: Sú známe niektoré relevantné spojenia ich spirituality a behania?
2. Autor v práci uvádza a opisuje rozumné a zmysluplné dôvody pre aktívny (športový) pohyb ľudského jedinca: súťaživosť, zdravotný motív, vplyv životného štýlu, prirodzený (pracovný) motív a fenomén zážitku. Ale pohyb je aj prirodzeným prejavom (každého) života, každej formy života, každého druhu *homo*. Pohyb je teda aj kultúrna antropologická hodnota. Aký je v tejto súvislosti názor autora habilitačného spisu na vitalizmus (napríklad v intenciách pojmu *élan vital*)?

Závěr

Habilitační práce PaedDr. Emanuela Hurycha, Ph.D. „*Sekularizovaná spiritualita pohybu v kontextu filozofickej kinantropologie*“ **splňuje** požiadavky standardne kladené na habilitačnú prácu v oboru Kinantropologie.

Bratislava, dne 23. 4. 2014

prof. PhDr. Josef Oborný, PhD.